

نگاهی نو به
دیرینه‌شناسی سینما
در ایران

پژوهش
کیوان طباطبایی صمیمی
حسن بیانلو

سرشناسه: طباطبایی صمیمی، ۱۳۴۵ -
 عنوان و نام پدیدآور: نگاهی نو به دیرینه‌شناسی سینما در ایران/
 پژوهش کیوان طباطبایی صمیمی، حسن بیانلو
 مشخصات نشر: تهران: پژوهش، ۱۳۸۹.
 مشخصات ظاهری: ۱۸۳ ص.: مصور
 شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۷۷۷۲ - ۸۱ - ۵
 وضعیت فهرست‌نویسی: فیا
 یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۸۰-۱۸۳
 موضوع: سینما- ایران -- تاریخ
 شناسه افزوده: بیانلو، حسن، ۱۳۴۵ -
 رده‌بندی کنگره: ۱۳۸۹ ن ۱۹ الف ۵/ ۹۹۳/ ۵ PN
 رده‌بندی دیویی: ۷۹۱/ ۴۳۰ ۹۵۵
 شماره کتاب‌شناسی ملی: ۲۰۲۹۷۱۲

موزه سینمای ایران

انتشارات پژوهش • pazhouheh publishers

نگاهی نو به دیرینه‌شناسی سینما در ایران

پژوهش: کیوان طباطبایی و حسن بیانلو

طرح جلد: علی پزشکی

حروف نگاری: موزه سینما

اجرا و آماده سازی کتاب: دفتر طرح فروش (عادل حسینی)

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: طیف نگار

۲۰۰۰ نسخه • چاپ نخست ۱۳۸۹ • ۶۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۷۷۷۲ - ۸۱ - ۵

تهران، صندوق پستی ۱۱۹۵-۱۵۷۴۵ • تلفن ۸۸۳۱۱۲۶۵ • فکس ۸۸۸۳۲۴۸۹

مرکز پخش: کتاب در دسترس پژوهش، ایرانشهر شمالی، ورودی غربی باغ هنرمندان ۲۳۴۳۱۴۷ ۰۹۱۲

هرگونه بهره‌برداری و نقل از مطالب این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است.

بنام خدا

آنچه که در شب ۲۸ دسامبر ۱۸۹۵ در سالن ایندین گراند کافه پاریس واقع در بلوار کاپوسن توسط برادران لومیر اتفاق افتاد و تاریخ تولد سینمای امروز را رقم زد، در واقع تحقق آرزوهائی بود که انسان از قدیمی‌ترین ایام در پی دست یافتن به آنها بود.

رؤیای پردازی و داستان‌سرایی، تقلید آفرینش و خلق همزادی برای جهان پیرامون خود، دست‌یافتن به بی‌مرگی و رسیدن به جاودانگی همیشه با بشر بوده، و برای نیل به این همه در طول تاریخ، زبندگان و فرزندان گاه به موفقیت‌هایی در عرصه‌های فنی و معرفتی دست یافته‌اند که قطعاً نمایش سال ۱۸۹۵ گراند کافه پاریس و سینمای امروز جهان بدون آن همه محقق نمی‌گشت.

موزه سینما در بازساخت به فراموشی سپردگانی از این زبندگان و فرزندان که در مشرق زمین و به‌ویژه در سرزمین باستانی ایران اسلامی زیسته‌اند دیرینه‌شناسی سینما در ایران را وجهه همت خود قرار داد و از چند تن از محققان دعوت به همکاری نمود که دفتر حاضر اولین گام از مجموعه تحقیقات و تتبعات مذکور است که به‌همت آقای کیوان طباطبایی صمیمی فراهم گردیده است.

گام نهادن در این عرصه را مدیون تذکار جناب آقای مهندس محمدرضا جعفری جلوه معاون امور سینمایی و سمعی و بصری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس هیأت امنای موزه سینما می‌باشد. امیدوار است با حمایت و پشتیبانی همه دوستداران فرهنگ و هنر ایران اسلامی بتوانیم گام‌های بزرگ‌تر و مؤثرتری در این عرصه برداریم.

محمدحسن پزشک

پیشگفتار

فکر نگاهی نو به دیرینه‌شناسی سینمای ایران، در نشست‌های بهار ۱۳۸۶ محمدحسن پزشک و احمد محیط طباطبایی، ایرج تقی‌پور و سیدمحمد بهشتی در موزه‌ی سینما شکل گرفت. گستردگی موضوع مرا بر آن داشت در انجام این پژوهش از دوستی یاری بخواهم. پژوهشی که پیش رو دارید با همکاری حسن بیانلو به سرانجام رسیده. فصل‌های دوم، سوم، چهارم و پنجم توسط بیانلو انجام پذیرفت و فصل ششم مشترک به نگارش درآمده است. در پایان، مشاوران و همکارانی در این پژوهش ما را یاری دادند، که از آنان سپاس‌گزاری می‌کنیم. مشاوران: منصور براهیمی، ایرج حسینی، جلال ستاری، حبیب‌الله آیت‌اللهی، حسین معصومی همدانی، غلامحسین ابراهیمی دینانی، مظفر بختیار و احمد ضابطی جهرمی. مترجم عربی: محمد حسن سعیدی و شهرام آزادیان.

کیوان طباطبایی صمیمی

و

حسن بیانلو

آبان‌ماه ۱۳۸۶

فهرست

۹	دیرینه‌شناسی تصویرها؛ حرکت نما
۹۷	عرفان، فلسفه و سینما
۱۱۱	سینما و اسطوره‌ی جام جهان‌نما
۱۲۵	ادبیات و سینما
۱۴۳	سینما و هنرهای نمایشی
۱۵۳	دستاوردهای علمی دانشمندان حوزه‌ی فرهنگی ایران در ارتباط با روند تحول سینما
۱۶۷	از فانوس گردان تا فانوس خیال